C/2026/3467

24.7.2026 г.

Становище на Европейския комитет на регионите — „Хоризонт Европа“: Десета рамкова програма за научни изследвания и иновации

(C/2026/3467)

Докладчик:	Anne BESNIER (FR/ПЕС), заместник-председател на Регионалния съвет на Център-Вал дьо Лоар
Отправен документ:	Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ за периода 2028—2034 година, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на Регламент (ЕС) 2021/695 COM (2025) 543 Предложение за решение на Съвета за създаване на специфичната програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ за периода 2028—2034 г., за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на Решение (ЕС) 2021/764 COM (2025) 544

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Изменение 1

Съображение 11

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Мисиите на ЕС, както са установени в Регламент 2021/695, следва да осигуряват преустройващо и системно въздействие върху обществото чрез насърчаване на сътрудничеството между различни дисциплини, сектори и политики, както и презграничното сътрудничество. Те следва да разчитат на научни изследвания и иновации за разработването на водещите до пробив технологии, услуги, продукти и социални иновации, необходими за постигане на амбициозните им цели. От своя страна мисиите на ЕС следва да ускоряват разработването, разпространяването за широко използване и внедряването на новаторски решения и да помагат за създаването на водещи пазари за нови продукти и услуги. По Рамковата програма следва да се финансират научноизследователските и иновационните дейности на мисиите, а внедряването и разпространяването за широко използване следва да се осъществяват чрез други програми на ЕС и национално финансиране.	Мисиите на ЕС, както са установени в Регламент 2021/695, следва да осигуряват преустройващо и системно въздействие върху обществото чрез насърчаване на сътрудничеството между различни дисциплини, сектори и политики, както и презграничното ***и междурегионалното*** сътрудничество***, като отразяват напълно специфичните нужди на планинските, селските, островните и други периферни региони***. Те следва да разчитат на научни изследвания и иновации за разработването на водещите до пробив технологии, услуги, продукти и социални иновации, необходими за постигане на амбициозните им цели. От своя страна мисиите на ЕС следва да ускоряват разработването, разпространяването за широко използване и внедряването на новаторски решения и да помагат за създаването на водещи пазари за нови продукти и услуги. По Рамковата програма следва да се финансират научноизследователските и иновационните дейности на мисиите, а внедряването и разпространяването за широко използване следва да се осъществяват чрез други програми на ЕС и национално финансиране. ***Градовете и регионите следва също така да могат да действат като ключова среда за широкомащабно изпитване, валидиране и внедряване на решения, разработени в рамките на мисиите на ЕС, включително чрез пилотни и демонстрационни проекти в реални условия.***

Изложение на мотивите

Трябва да се вземат предвид всички регионални особености — не само трансграничните региони, но и морските, планинските и други региони. Гарантирането на изрично междурегионално сътрудничество не позволява инвестициите в иновации да се концентрират само във вече силни центрове и се справя по-добре с изтичането на мозъци и структурните недостатъци в периферните региони.

Изменение 2

Съображение 14

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Програмата следва да ***засили*** връзките между университетите и екосистемите за иновации, включително частния сектор.	***Рамковата програма*** следва да ***укрепи*** връзките между университетите и екосистемите за иновации, включително частния сектор***, и да свърже местните и регионалните екосистеми***.

Изложение на мотивите

Свързването на регионалните екосистеми ще насърчи бързото развитие на иновациите, а Рамковата програма следва да улесни тези връзки.

Изменение 3

Съображение 15

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Европейският съвет по иновациите (ЕСИ) следва да стимулира дълбокотехнологичните иновации, които създават нови пазари. Той следва да установява, разработва и внедрява тези дълбокотехнологични иновации чрез своите инструменти. Съгласуваната и целенасочена подкрепа от ЕСИ следва да запълни вакуума при публичната подкрепа и частните инвестиции за водещи до пробив технологии и дълбокотехнологични иновации. ЕСИ следва да се стреми да осигури връзка, интегрира и ускори чрез своите инструменти пътя на новаторите от научните изследвания до пазара и да даде възможност на Съюза да разполага с водещи дружества в нововъзникващи области на технологиите, за да постигне своите социални и икономически цели и да избегне зависимости от други региони. ЕСИ следва да подкрепя високорискови иновации с висок потенциал и дружества, които представляват такива технологични, научни, финансови, управленски или пазарни рискове, че все още не се считат за напълно подходящи за финансиране и следователно не могат да наберат необходимото равнище на инвестиции, за да бъдат конкурентоспособни в световен мащаб на пазара.	Европейският съвет по иновациите (ЕСИ) следва да стимулира дълбокотехнологичните иновации, които създават нови пазари. Той следва да установява, разработва и внедрява тези дълбокотехнологични иновации чрез своите инструменти. Съгласуваната и целенасочена подкрепа от ЕСИ следва да запълни вакуума при публичната подкрепа и частните инвестиции за водещи до пробив технологии и дълбокотехнологични иновации. ЕСИ следва да се стреми да осигури връзка, интегрира и ускори чрез своите инструменти пътя на новаторите от научните изследвания до пазара***, като укрепи връзките между ЕНС и ЕСИ***, и да даде възможност на Съюза да разполага с водещи дружества в нововъзникващи области на технологиите, за да постигне своите социални и икономически цели и да избегне зависимости от други региони. ЕСИ следва да подкрепя високорискови иновации с висок потенциал и дружества, които представляват такива технологични, научни, финансови, управленски или пазарни рискове, че все още не се считат за напълно подходящи за финансиране и следователно не могат да наберат необходимото равнище на инвестиции, за да бъдат конкурентоспособни в световен мащаб на пазара.

Изложение на мотивите

Високите постижения на научните изследвания, разработени чрез ЕНС, трябва да водят до иновации. Преди края на научноизследователската програма на ЕНС трябва да се установи връзка с възможностите, предлагани от ЕСИ.

Изменение 4

Съображение 16

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Финансирането за разрастващи се предприятия в областта на дълбоките технологии по линия на Фонда за разрастване в Европа, обявен в Стратегията за стартиращите и разрастващите се предприятия, което съществува към	Финансирането за разрастващи се предприятия в областта на дълбоките технологии по линия на Фонда за разрастване в Европа, обявен в Стратегията за стартиращите и

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
момента на влизането в сила на настоящия регламент, следва да се осъществява съгласно условията, договорени в МФР за периода 2021—2027 г. Цялото финансиране на разрастващи се предприятия по МФР за периода 2028—2034 г. следва да се осъществява по линия на ЕФК.	разрастващите се предприятия, което съществува към момента на влизането в сила на настоящия регламент, следва да се осъществява съгласно условията, договорени в МФР за периода 2021—2027 г. Цялото финансиране на разрастващи се предприятия по МФР за периода 2028—2034 г. следва да се осъществява по линия на ЕФК. ***В този контекст КР и местните и регионалните власти следва да бъдат еднакво и надлежно включени в управлението на ЕФК, включително да бъдат информирани предварително за програмни решения и предстоящи нови инициативи. Този механизъм за участие следва да бъде придружен от балансирано представителство на различните териториални равнища, като се гарантира представителство на най-отдалечените региони.***

Изложение на мотивите

Различните териториални равнища трябва да бъдат представени по балансиран начин, като трябва да се вземат предвид и специфичните условия на най-отдалечените региони, признати в член 349 от ДФЕС.

Изменение 5

Съображение 17

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Съвместният изследователски център (JRC) следва да продължи да предоставя независими научни доказателства и техническа подкрепа за политиките на Съюза през целия цикъл на политиката. Преките действия на JRC следва да се изпълняват по гъвкав, ефикасен и прозрачен начин, като се отчитат нуждите на политиките на Съюза и съответните нужди на потребителите на JRC, и като се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. JRC следва да продължи да генерира допълнителни ресурси, които да използва за подпомагане на своите научни и технически дейности.	Съвместният изследователски център (JRC) следва да продължи да предоставя независими научни доказателства и техническа подкрепа за политиките на Съюза през целия цикъл на политиката. Преките действия на JRC следва да се изпълняват по гъвкав, ефикасен и прозрачен начин, като се отчитат нуждите на политиките на Съюза и съответните нужди на потребителите ***(сред които следва да бъдат държавите членки, регионите и градовете)*** на JRC, и като се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. JRC следва да продължи да генерира допълнителни ресурси, които да използва за подпомагане на своите научни и технически дейности. ***Специално внимание се обръща на преодоляването на разпиляването между целите на политиката на ЕС и изпълнението ѝ на регионално и местно равнище чрез засилване на интеграцията между научните изследвания, иновациите и пазарното внедряване, включително подкрепа за увеличаване на мащаба на иновациите.***

Изложение на мотивите

Работата на Съвместния изследователски център е много важна за регионите. Съвместната работа чрез КР трябва да продължи. Укрепването на връзката между научните изследвания и пазарното внедряване подобрява въздействието, подкрепя регионалните иновации и спомага за увеличаването на мащаба на решенията в цяла Европа.

Изменение 6

Съображение 19

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
По линия на Програмата следва да се подпомага европейската научноизследователска инфраструктура и технологична инфраструктура в стимулирането на високите научни и технологични постижения и	По линия на Програмата следва да се подпомага европейската научноизследователска инфраструктура и технологична инфраструктура в стимулирането на високите научни и технологични постижения и

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
конкурентоспособността на промишлеността чрез подкрепа за непрекъснатостта на цикъла на научните изследвания и иновациите от фундаменталните до приложните научни изследвания и до внедряването в обществото и на пазара.	конкурентоспособността на промишлеността чрез подкрепа за непрекъснатостта на цикъла на научните изследвания и иновациите от фундаменталните до приложните научни изследвания и до внедряването в обществото и на пазара ***през регионални и национални граници и в цялото европейско научноизследователско пространство (ЕНП). За тази цел е необходимо да се въведе мониторинг на внедряването, за да се оцени географското разпределение на финансирането и да се избегнат случаи на непропорционална концентрация.***

Изложение на мотивите

Настоящото изменение укрепва предложението на КР, като предвижда механизми за териториален мониторинг.

Изменение 7

Съображение 20

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
По Програмата следва да се прилагат конкретни мерки в подкрепа на изграждането на способности в държавите, обхванати от разширяването на участието, и на засилването на връзките за сътрудничество в целия Съюз, с които се повишава капацитетът за научни изследвания и иновации в държавите, обхванати от разширяването на участието, и в държавите в преход, което ще доведе до по-съгласувана и обединена европейска система за НИИ и ще допринесе за целта за инвестиране на най-малко 3 % от БВП в научноизследователска и развойна дейност. Допустимите държави членки за периода 2021—2027 г. следва да бъдат разделени на две групи за целия срок на Програмата въз основа на индекса в сравнителния доклад за иновациите и относителната финансова възвръщаемост спрямо брутния национален доход (БНД), въз основа на следните критерии: i) „държави в преход“ с индекс за иновации (2023—2025 г.) над 75 % от средния за Съюза и положителна относителна финансова възвръщаемост спрямо БНД (2021—2025 г.) по „Хоризонт Европа“; ii) „държави, обхванати от разширяването на участието“ — всички останали държави членки, отговарящи на условията за периода 2021—2027 г.	По Програмата следва да се прилагат конкретни мерки в подкрепа на изграждането на способности в държавите, обхванати от разширяването на участието, и на засилването на връзките за сътрудничество в целия Съюз ***(включително и регионите и големите градове)***, с които се повишава капацитетът за научни изследвания и иновации в държавите, обхванати от разширяването на участието, и в държавите в преход, което ще доведе до по-съгласувана и обединена европейска система за НИИ и ще допринесе за целта за инвестиране на най-малко 3 % от БВП в научноизследователска и развойна дейност. Допустимите държави членки за периода 2021—2027 г. следва да бъдат разделени на две групи за целия срок на Програмата въз основа на индекса в сравнителния доклад за иновациите и относителната финансова възвръщаемост спрямо брутния национален доход (БНД), въз основа на следните критерии: i) „държави в преход“ с индекс за иновации (2023—2025 г.) над 75 % от средния за Съюза и положителна относителна финансова възвръщаемост спрямо БНД (2021—2025 г.) по „Хоризонт Европа“; ii) „държави, обхванати от разширяването на участието“ — всички останали държави членки, отговарящи на условията за периода 2021—2027 г.

Изложение на мотивите

Преодоляването на различията в областта на иновациите в рамките на ЕС не може да се осъществява единствено на национално равнище поради риск от увеличаване на различията между регионите. Признаването на ролята на градовете като центрове за иновации повишава ефективността на европейската система за научни изследвания и иновации и ускорява разпространението на иновациите.

Изменение 8

Съображение (22)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За да се повиши стратегическата автономност на Съюза и да се гарантира дългосрочен устойчив икономически растеж е особено важно да се укрепи неговата конкурентоспособност	За да се повиши стратегическата автономност на Съюза и да се гарантира дългосрочен устойчив икономически растеж е особено важно да се укрепи неговата конкурентоспособност

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
в глобален мащаб, като същевременно бъдат защитени стратегическите му активи и интереси, както е изложено в Европейската стратегия за икономическа сигурност[1]. С член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, допълнен от член 10 от Регламент (ЕС) XXX [Европейски фонд за конкурентоспособност], се насърчава конкурентоспособността на Съюза и се защитава неговата икономическа сигурност. При прилагането на тези разпоредби за целите на Програмата следва да се осигури подходяща правна уредба, която да позволи, когато е необходимо, да бъдат установявани особени условия по отношение на процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, с които се насърчава конкурентоспособността, основана на научни изследвания, и се защитават интересите и стратегическата автономност на Съюза, включително мерки, насочени към ограничаване на участието или защита на резултатите, както и към осигуряване на съгласуваност и съответствие с особените правила за компонентите на Европейския фонд за конкурентоспособност. Когато е необходимо, следва да се приложи подход, основан на оценка на риска, за да се гарантира, че рисковете, свързани с научните изследвания и иновациите, се идентифицират, оценяват и към тях се прилагат пропорционални и ефективни мерки[2]. В съответствие с член 136 от Финансовия регламент, следва да се прилагат ограничения в допустимостта за високорискови доставчици, по съображения от сигурност.	в глобален мащаб, като същевременно бъдат защитени стратегическите му активи и интереси, както е изложено в Европейската стратегия за икономическа сигурност[1]. С член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, допълнен от член 10 от Регламент (ЕС) XXX [Европейски фонд за конкурентоспособност], се насърчава конкурентоспособността на Съюза и се защитава неговата икономическа сигурност. При прилагането на тези разпоредби за целите на Програмата следва да се осигури подходяща правна уредба, която да позволи, когато е необходимо, да бъдат установявани особени условия по отношение на процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, с които се насърчава конкурентоспособността, основана на научни изследвания, и се защитават интересите и стратегическата автономност на Съюза, включително мерки, насочени към ограничаване на участието или защита на резултатите, както и към осигуряване на съгласуваност и съответствие с особените правила за компонентите на Европейския фонд за конкурентоспособност. Когато е необходимо, следва да се приложи подход, основан на оценка на риска, за да се гарантира, че рисковете, свързани с научните изследвания и иновациите, се идентифицират, оценяват и към тях се прилагат пропорционални и ефективни мерки[2]. В съответствие с член 136 от Финансовия регламент, следва да се прилагат ограничения в допустимостта за високорискови доставчици, по съображения от сигурност. ***Градовете и регионите се признават за ключови участници в иновационните екосистеми, които допринасят за разработването, изпитването, внедряването и разширяването на обхвата на решения в тясно сътрудничество с промишлеността и научноизследователските организации.***
[1] Съвместно съобщение до Европейския парламент, Европейския съвет и Съвета относно „Европейска стратегия за икономическа сигурност“ (JOIN(2023) 20 final, Брюксел, 20.6.2023 г.)	[1] Съвместно съобщение до Европейския парламент, Европейския съвет и Съвета относно „Европейска стратегия за икономическа сигурност“ (JOIN(2023) 20 final, Брюксел, 20.6.2023 г.)
[2] Препоръка на Съвета от 23 май 2024 г. относно повишаване на сигурността на научните изследвания (C/2024/3510).	[2] Препоръка на Съвета от 23 май 2024 г. относно повишаване на сигурността на научните изследвания (C/2024/3510).

Изложение на мотивите

Градовете и регионите са от основно значение за изпълнението и внедряването на иновации. Те мобилизират промишленото и академичното сътрудничество за постигане на целите на ЕС. Признаването на ролята им укрепва екосистемите и допринася за конкурентоспособността, устойчивостта и икономическата сигурност в цяла Европа.

Изменение 9

Съображение (25)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
В програмата се признава, че изменението на климата е едно от най-големите глобални и социални предизвикателства и че действията в областта на климата са движеща сила за конкурентоспособността на промишлеността. Дейностите	В програмата се признава, че изменението на климата е едно от най-големите глобални и социални предизвикателства и че действията в областта на климата са движеща сила за

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
следва да отразяват важността на борбата срещу изменението на климата в съответствие с ангажимента на Съюза за прилагане на Парижкото споразумение относно изменението на климата.	конкурентоспособността на промишлеността. Дейностите следва да отразяват важността на борбата срещу изменението на климата в съответствие с ангажимента на Съюза за прилагане на Парижкото споразумение относно изменението на климата. ***Мисиите на ЕС, които се основават на нови знания от научни изследвания, следва да укрепят връзките с широкомащабното внедряване, възпроизвеждане и използване на инвестициите, така че да се увеличи максимално тяхното въздействие върху екосистемата за иновации, обществото, екологията и икономиката в целия Съюз.***

Изложение на мотивите

Мисиите на ЕС имат за цел да постигнат системно въздействие във всички части на Европа. Новите знания, основани на научни изследвания, развитие и иновации, са от съществено значение. Градовете и регионите вече играят ключова роля по отношение на изпълнението. Укрепването на връзките с внедряването и инвестициите гарантира реални резултати и подкрепя конкурентоспособността и обществените резултати.

Изменение 10

Съображение 29

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Необходими са допълнителни мерки за укрепване и по-добро свързване на екосистемите за иновации. С тези мерки на организациите и новаторите следва да се предоставя подкрепа, за да създават конкурентни, стабилни и свързани екосистеми за иновации и да подобряват рамковите условия чрез сътрудничество и обмен на знания. Мерките следва да помагат за свързването на националните, регионалните и местните екосистеми чрез премахване на пречките в рамките на единния пазар, като например разпокъсаността на пазара, ограничения достъп до капитал и сегментираните национални капиталови пазари, бавното възприемане на иновациите и недостатъчното използване на обществените поръчки за новаторски решения.	Необходими са допълнителни мерки за укрепване и по-добро свързване на екосистемите за иновации. С тези мерки на организациите и новаторите следва да се предоставя подкрепа, за да създават конкурентни, стабилни и свързани екосистеми за иновации и да подобряват рамковите условия чрез сътрудничество и обмен на знания. Мерките следва да помагат за свързването на националните, регионалните и местните екосистеми чрез премахване на пречките в рамките на единния пазар, като например разпокъсаността на пазара, ограничения достъп до капитал и сегментираните национални капиталови пазари, бавното възприемане на иновациите и недостатъчното използване на обществените поръчки за новаторски решения. ***Съществуващите инструменти, като например регионалните долини за иновации, печата за високи постижения, Interreg и новите стратегии за интелигентна специализация (S3/S4), следва да бъдат запазени в рамките на следващата програма, заедно със съответните инициативи на европейските мисии и центровете за цифрови иновации, тъй като всички те насърчават изграждането на мрежи между екосистемите за иновации. Тези стратегии следва да бъдат задължителен елемент при определянето на инвестиционните приоритети на Програмата на регионално и междурегионално равнище. Особено внимание следва да се обърне на интеграцията на регионите с по-ниска структурна свързаност в европейските мрежи за знания и иновации, тъй като тяхната позиция ограничава достъпа до сътрудничество, потоци от знания и странични ефекти.***

Изложение на мотивите

Изменението на КР се подсилва и се подчертава уникалният случай на регионите с по-ниска структурна свързаност в европейските мрежи за знания и иновации.

Изменение 11

Член 2 Определения

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:	За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:
[…]	[…]
23) „екосистема за иновации“ означава екосистема, която обединява организациите на равнището на Съюза, чиято функционална цел е да създават условия за технологично развитие и за иновации и която включва отношенията между материалните ресурси (като финансови средства, оборудване и съоръжения, в това число научноизследователска и технологична инфраструктура), институционалните образувания (като висши училища и поддържащи служби, организации за научни изследвания и технологии, търговски дружества, инвеститори — в това число в рисков капитал — и финансови посредници) и националните, регионалните и местните образувания, които определят политиките и осигуряват финансирането;	23) „екосистема за иновации“ означава екосистема, която обединява организациите ***на местно, регионално и национално равнище и*** на равнището на Съюза, чиято функционална цел е да създават условия за технологично развитие и за иновации и която включва отношенията между материалните ресурси (като финансови средства, оборудване и съоръжения, в това число научноизследователска и технологична инфраструктура), институционалните образувания (като висши училища и поддържащи служби, организации за научни изследвания и технологии, ***здравните системи като привилегирована среда за генерирането на знания, валидирането и внедряването на иновации,*** търговски дружества, инвеститори — в това число в рисков капитал — и финансови посредници) и националните, регионалните и местните образувания, които определят политиките и осигуряват финансирането;
24) „триъгълник на знанието“ означава създаването на мрежи между образователни институции, организации за научни изследвания и предприятия с цел да бъдат създадени екосистеми за иновации, които обслужват създаването на иновационен процес от започването на иновациите през предприемаческото образование до създаването на стартиращи предприятия и растежа на разрастващите се предприятия.	24) „триъгълник на знанието“ означава създаването на мрежи между образователни институции, организации за научни изследвания и предприятия с цел да бъдат създадени екосистеми за иновации, които обслужват създаването на иновационен процес от започването на иновациите през предприемаческото образование до създаването на стартиращи предприятия и растежа на разрастващите се предприятия.
	25) „четворна спирала“ означава поредица от взаимодействия на четири основни участници в системата за иновации: науката, публичните органи, промишлеността и обществото.

Изложение на мотивите

Екосистемите за иновации се допълват взаимно, като всички те трябва да бъдат взети предвид в „Хоризонт Европа“. Въпреки че триъгълникът на знанието е важен, не трябва да забравяме четворната спирала, която позволява обществото да бъде включено в науката. Целта на изменението е да се укрепи ролята на здравните системи в иновационните екосистеми като реална среда за научни изследвания и иновации, в която се генерират доказателства, валидират се решения и се ускорява тяхното внедряване, като се подобрява връзката между технологичното развитие и практическото приложение в съответствие с целите на ЕС.

Изменение 12

Член 3 Цели на Програмата

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Специфичните цели на Програмата са:	Специфичните цели на Програмата са:
— Да се създадат висококачествени знания, умения и привлекателни кариери за научните работници и да се подпомогне реализирането на европейското научноизследователско пространство (ЕНП).	— Да се създадат висококачествени знания, умения и привлекателни кариери за научните работници и да се подпомогне реализирането на европейското научноизследователско пространство (ЕНП).

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
— Да се увеличат общосъюзните и международните съвместни научни изследвания, споделянето на знания и тяхното оползотворяване.	— Да се увеличат общосъюзните и международните съвместни научни изследвания, споделянето на знания и тяхното оползотворяване.
— Да се съгласуват приоритетите на ЕС, националните и регионалните приоритети, за да бъде създадена паневропейска екосистема за научни изследвания и иновации.	— Да се съгласуват приоритетите на ЕС, националните и регионалните приоритети ***в областта на научноизследователските и иновационните дейности***, за да бъде създадена ***силна*** паневропейска екосистема за научни изследвания и иновации***, включително чрез укрепване на достъпа до научноизследователски и технологични инфраструктури за промишлеността, МСП и стартиращите предприятия, в подкрепа на иновациите, изпитването, демонстрирането и разширяването на обхвата на решенията***.
	— ***Да се подпомогне развитието на регионалните и местните екосистеми за иновации „от долу нагоре“, като се укрепват и връзките между тях.***
	— ***Да се насърчи развитието на европейски екосистеми за иновативно предприемачество, като се подкрепят създаването, растежът и разрастването на стартиращи предприятия и тяхното интегриране в местните, регионалните и европейските екосистеми.***
— Да се намалят националните и регионалните различия в способностите за научни изследвания и иновации, уменията и дарбите, за да се укрепят екосистемите за иновации.	— Да се намалят националните и регионалните различия в способностите за научни изследвания и иновации, уменията и дарбите, за да се укрепят екосистемите за иновации и ***да се подкрепят ефективно „ниши на високи научни постижения“, особено в по-слабо развитите, селските и периферните региони, като се използва Регионалният сравнителен доклад за иновациите като отправна точка за решенията за разширяване***.
	— ***Да се подобри положението на Съюза в областта на иновациите със специален акцент върху стратегическите технологии и революционните иновации, да се улесни разпространението на новаторски решения, за да се повиши конкурентоспособността и да се търси решение на ключови обществени предизвикателства.***
	— ***Да се подобрят разрастването и разгръщането на пазарите на ЕС чрез засилване на тяхната роля за мобилизиране на иновации, инвестиции и координирано изпълнение в различните сектори и равнища на управление, като се допринася за трансформиращо въздействие на равнището на „проектите за гигантски скок“.***
— Да се премахне рискът и да се мобилизира повече частно финансиране за научни изследвания и иновации, особено за подпомагане на дълбоките технологии и разрастването на новаторските стартиращи предприятия и МСП.	— Да се премахне рискът и да се мобилизира повече частно финансиране за научни изследвания и иновации, особено за подпомагане на дълбоките технологии и разрастването на новаторските стартиращи предприятия и МСП.
	— ***Да се допринесе за увеличаване на публичните и частните инвестиции в научни изследвания и иновации в държавите членки, като по този начин се допринесе за постигането на общи разходи за научноизследователска и развойна дейност в размер на най-малко 3 % от брутния вътрешен продукт (БВП) на Съюза.***

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	— ***Да се насърчат възпроизвеждането, адаптирането и междутериториалният трансфер на успешни иновативни решения, по-специално между европейските градове и региони, с цел максимално увеличаване на въздействието и възможностите за разрастване на инвестициите на Съюза.***
	— ***Да се насърчи мониторингът въз основа на регионални показатели за измерване на участието, възвръщаемостта и териториалното въздействие на Програмата.***

Изложение на мотивите

За да постигне целите си, ЕС трябва да засили изпълнението по места. Това изисква да се подчертае ролята на научноизследователските и технологичните инфраструктури в регионалните иновации. По-добрият достъп на дружествата подкрепя МСП, укрепва екосистемите и повишава капацитета за иновации във всички региони на ЕС. Предлагат се механизми за териториален мониторинг. Регионалният сравнителен доклад за иновациите е доказан, основан на данни инструмент, който отразява по-добре различията на поднационално равнище, отколкото показателите само на национално равнище, и поради това следва да служи като еталон за разширяване на решенията за участие.

Изменение 13

Член 4 Структура на Програмата

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
в) част III „Иновации“ със следните компоненти: i) Европейски съвет по иновациите (ЕСИ); ii) екосистеми за иновации, включително дейности за насърчаване на интеграцията на триъгълника на знанието — висше образование, научни изследвания и иновации, и стопанска дейност — в целия Съюз;	в) част III „Иновации“ със следните компоненти: i) Европейски съвет по иновациите (ЕСИ); ii) екосистеми за иновации, включително дейности за насърчаване на интеграцията на триъгълника на знанието — висше образование, научни изследвания и иновации, и стопанска дейност — в целия Съюз, ***регионите и населените места***;
г) част IV „Европейско научноизследователско пространство“ със следните компоненти: i) реформиране и укрепване на европейската система за научни изследвания и иновации и разширяване на участието и разпространяване на високите постижения. ii) научноизследователска и технологична инфраструктура; iii) разширяване на участието и разпространяване на високи постижения.	г) част IV „Европейско научноизследователско пространство“ със следните компоненти: i) реформиране и укрепване на европейската система за научни изследвания и иновации и разширяване на участието и разпространяване на високите постижения ***с участието на местните и регионалните власти (МРВ) и прилагането на подход на многостепенно управление***; ii) научноизследователска и технологична инфраструктура; iii) разширяване на участието и разпространение на високите постижения ***на всички равнища на управление***.

Изложение на мотивите

Основата на научните изследвания и иновациите е в регионалните екосистеми. Подкрепата за развитието на тези екосистеми и насърчаването на взаимосвързаността им ще дадат възможност за бързо развитие на най-конкурентоспособните иновации.

Изменение 14

Член 8 — Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Програмата се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми ***на Съюза. За действие, за което е предоставено финансиране от Съюза от друга програма, може да бъде предоставено и финансиране по настоящата програма.***	Програмата се изпълнява в полезно взаимодействие с други ***европейски, национални и регионални*** програми***, като се зачитат правомощията на регионалните органи с регулаторни или стратегически отговорности в областта на научните изследвания, иновациите и икономическото развитие, в съответствие с принципите на субсидиарност и многостепенно управление. Полезните взаимодействия на програмата с ЕФК и плановете за НРП трябва да бъдат уточнени.***

Изложение на мотивите

Общото позоваване на „местните и регионалните власти“ не разграничава много различните институционални реалности.

Изменение 15

Член 12, Европейски научноизследователски съвет

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
ЕНС привлича най-талантливите научни работници от целия свят и утвърждава Съюза като водещ световен център за научни изследвания и иновации.	ЕНС привлича най-талантливите научни работници от целия свят и утвърждава Съюза като водещ световен център за научни изследвания и иновации. ***Ще бъде създаден статут на европейски изследовател в подкрепа на научни работници с високи постижения, който ще улеснява техните дейности в целия Европейски съюз.***

Изложение на мотивите

Високите постижения в научните изследвания трябва да се развиват в цяла Европа. Статутът на европейски изследовател, който осигурява пътя към високи постижения и насърчава връзките между научните работници, ще даде възможност за подобряване на резултатите от научните изследвания и може да предотврати изтичането на мозъци.

Изменение 16

Член 14 Съвместен изследователски център

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Съвместният изследователски център предоставя независими, основани на доказателства знания и наука, като предоставя подкрепа на политиките на ЕС с цел положително въздействие върху обществото.	Съвместният изследователски център предоставя независими, основани на доказателства знания и наука, като предоставя подкрепа на политиките на ЕС, ***както и на националните и регионалните политики***, с цел положително въздействие върху обществото.

Изложение на мотивите

Работата на Съвместния изследователски център е много важна за регионите. Съвместната работа чрез КР трябва да продължи.

Изменение 17

Член 15 Съвместни научни изследвания

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4. По линия на Програмата се подпомагат дейности за намиране на решение на световните обществени предизвикателства в следните области: укрепване на демократичните ценности и засилване на борбата с дезинформацията, в това число върховенството на закона и основните права; насърчаване на обществено-икономическите преустройства, които допринасят за приобщаването и растежа, справяне с демографските и свързаните с равнопоставеността на поколенията предизвикателства, включително от гледна точка на младежта и включително управлението на миграцията и интеграцията на мигрантите.	4. По линия на Програмата се подпомагат дейности за намиране на решение на световните обществени предизвикателства в следните области: укрепване на демократичните ценности и засилване на борбата с дезинформацията, в това число върховенството на закона и основните права; насърчаване на обществено-икономическите преустройства, които допринасят за приобщаването и растежа, справяне с демографските и свързаните с равнопоставеността на поколенията предизвикателства, включително от гледна точка на младежта и включително управлението на миграцията и интеграцията на мигрантите. ***За тази цел социалните и хуманитарните науки, включително секторите на културата и творчеството, получават изрична и адекватна подкрепа в цялата Програма, включително при разработването, изпълнението и внедряването на научноизследователски и иновационни действия, насочени към основни обществени предизвикателства.***
5. Програмата допринася за мисиите на ЕС, по-специално чрез определянето на приоритетни действия за финансиране на НИИ, насочени към разработването на нови знания, технологии, услуги и продукти с оглед на целите на мисиите. Финансирането за мисиите на ЕС, създадени съгласно член 8 от Регламент (ЕС) 2021/695, се отпуска въз основа на работни програми, обхващащи периода до 2030 бюджетна година.	5. Програмата допринася за мисиите на ЕС, по-специално чрез определянето на приоритетни действия за финансиране на НИИ, насочени към разработването на нови знания, технологии, услуги и продукти с оглед на целите на мисиите. Финансирането за мисиите на ЕС, създадени съгласно член 8 от Регламент (ЕС) 2021/695, се отпуска въз основа на работни програми, обхващащи периода до 2030 бюджетна година***, със засилено участие на местните и регионалните власти в управлението на мисиите на ЕС***. ***Особено внимание се отделя на ролята на градовете и регионите като пространства за прилагане на иновативни решения за преодоляване на градските предизвикателства, като например жилищното настаняване, социалното приобщаване, устойчивата мобилност, енергийния преход и устойчивостта спрямо изменението на климата.***

Изложение на мотивите

Много иновативни предприемачески проекти срещат трудности при достъпа до платежоспособно първоначално търсене и при оперативното валидиране на своите решения.

Изменение 18

Член 17 Екосистеми за иновации

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. По Програмата се подпомагат организации, за да създават конкурентни, стабилни и свързани екосистеми за иновации и рамкови условия. За тази цел се търсят полезни взаимодействия с програми на Съюза, национални и регионални програми.	1. По Програмата се подпомагат организации, за да създават конкурентни, стабилни и свързани екосистеми за иновации и рамкови условия***, като регионалните долини за иновации***. За тази цел се търсят полезни взаимодействия

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	с програми на Съюза, национални и регионални програми. ***Освен това ориентираните към местните условия иновации имат за цел да стимулират икономическия растеж, да подобрят качеството на живот и да допринесат за устойчивото развитие на регионално и местно равнище, поради което също трябва да бъдат подкрепяни. Програмата също така подкрепя социалните иновации като основен двигател на приобщаващия растеж, териториалното сближаване и устойчивостта на обществото.***
2. По Програмата се подпомагат дейности за насърчаване на интеграцията на триъгълника на знанието — висше образование, научни изследвания и иновации и стопанска дейност — в целия Съюз.	2. По Програмата се подпомагат дейности за насърчаване на интеграцията на триъгълника на знанието ***и четворната спирала*** — висше образование, научни изследвания и иновации, стопанска дейност ***и общество*** — в целия Съюз.
	3. Настоящата Програма се изпълнява чрез балансирани политики и финанси в приоритетните области и съответните направления от дейности.
	4. Програмата насърчава стратегическото използване на обществените поръчки за иновации като ключов инструмент за внедряването на иновативни решения от местните и регионалните власти.
	5. Програмата подкрепя разработването на широкомащабни пилотни и демонстрационни проекти, ръководени от градовете и регионите, както и укрепването на иновативните предприемачески екосистеми, като улеснява достъпа на стартиращите и разрастващите се предприятия до финансиране, експериментални инфраструктури, международни мрежи и първи клиенти, по-специално чрез стратегическо използване на обществени поръчки за иновации.
	6. Програмата също така насърчава разработването на инструменти за отворени иновации, които улесняват сътрудничеството между публичните администрации, предприятията, университетите, научноизследователските центрове, стартиращите предприятия и гражданското общество, по-специално чрез платформи за сътрудничество, експериментални среди и програми за отворени иновации, ръководени от градовете и регионите.
	7. Програмата също така насърчава активната интеграция на регионите с по-ниска структурна свързаност в европейските и международните мрежи за знания и иновации, като улеснява участието им в консорциуми и позиционирането им в нововъзникващи стратегически области.

Изложение на мотивите

Регионалните екосистеми за иновации представляват в своя мащаб това, което трябва да бъде иновацията на европейско равнище. Тези екосистеми трябва да могат да разчитат на подкрепа от Европа, за да се развиват, свързват и създават европейски екосистеми. Обществените поръчки представляват ключов инструмент за генериране на търсене на иновации и за улесняване на навлизането на пазара на нови решения. Отворените иновации дават възможност за ускоряване на трансфера на знания и за внедряване на иновативни решения. Подобряването на регионалното участие в програмата изисква едновременни действия в две допълващи се измерения: от една страна, укрепване на вътрешния капацитет за достъп, управление, оползотворяване и научно предприемачество; от друга страна, по-доброто интегриране на по-слабо свързаните региони в европейските мрежи за знания и иновации, от които силно зависят сътрудничеството, консорциумите и страничните ефекти.

Изменение 19

Член 18 Европейско научноизследователско пространство и инфраструктури

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Програмата осигурява ефективното насърчаване и защита на ценностите и принципите на ЕНП и на пакта за научни изследвания и иновации, по-специално етиката и почтеността в научните изследвания и иновациите, свободата на научните изследвания и равенството между половете и равните възможности, и насърчаването на привлекателни кариери и мобилност в областта на научните изследвания. Финансирането на научноизследователската и технологичната инфраструктура допринася за осигуряването на силна и съгласувана екосистема от устойчиви съоръжения и услуги от световна класа за Съюза, като се надгражда паневропейската инфраструктура с предимство и ***допълващите*** най-съвременни национални мощности и се използват инструменти за финансиране, включително европейски партньорства. Програмата допринася с до 20 % от разходите за изграждане на критични нови мощности от световна класа на европейската научноизследователска и технологична инфраструктура.	2. Програмата осигурява ефективното насърчаване и защита на ценностите и принципите на ЕНП и на пакта за научни изследвания и иновации, по-специално етиката и почтеността в научните изследвания и иновациите, свободата на научните изследвания и равенството между половете и равните възможности, и насърчаването на привлекателни кариери и мобилност в областта на научните изследвания ***и иновациите***. Финансирането на научноизследователската и технологичната инфраструктура допринася за осигуряването на силна и съгласувана екосистема от устойчиви съоръжения и услуги от световна класа за Съюза ***и неговите държави членки***, като се надгражда паневропейската инфраструктура с предимство ***в целия Съюз, достъпна за всички заинтересовани страни, включително МСП и стартиращи предприятия, здравните системи и техните спин-оф предприятия. Тази инфраструктура ще допълва*** най-съвременни национални ***и регионални*** мощности и ***ще*** се използват инструменти за финансиране, включително европейски партньорства. Програмата допринася с до 20 % от разходите за изграждане на критични нови мощности от световна класа на европейската научноизследователска и технологична инфраструктура.

Изложение на мотивите

Градовете и регионите финансират научноизследователска инфраструктура и насърчават разработването на нова стойностна инфраструктура на национално и европейско равнище. Освен това тази инфраструктура трябва да остане достъпна за МСП и стартиращите предприятия, както и за здравните системи и техните съпътстващи предприятия, като реална научноизследователска и иновационна среда, в която се разработват революционни иновации.

Изменение 20

Член 19 Разширяване

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. „Държавите, обхванати от разширяването на участието“, са България, Хърватия, Чехия, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Румъния и Словакия за целите на финансирането на действията по параграф 5, букви а) и б).	1. „Държавите, обхванати от разширяването на участието“, са България, Хърватия, Чехия, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Румъния и Словакия за целите на финансирането на действията по параграф 5, букви а) и б).
3. Само правните субекти, установени в държави, обхванати от разширяването на участието, или в държави в преход, са допустими за координатори по компонент „разширяване на участието и разпространяване на високите постижения“ от част „Укрепване на ЕНП“ на Програмата.	3. Само правните субекти***, включително местните и регионалните власти***, установени в държави, обхванати от разширяването на участието, или в държави в преход***, и най-отдалечените региони, посочени в член 355, параграф 1 от ДФЕС,*** са допустими за координатори по компонент „разширяване на участието и разпространяване на високите постижения“ от част „Укрепване на ЕНП“ на Програмата.

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4. По отношение на асоциираните държави правните субекти от списъка с допустими държави, определен въз основа на показател и публикуван в работната програма, са напълно допустими за координатори по този компонент. ***Правните субекти от най-отдалечените региони, определени в член 349 от ДФЕС, също са допустими за координатори по този компонент и по отношение на тях се прилагат същите правила, които се прилагат за държавите, обхванати от разширяването на участието, по настоящия член, с изключение на параграф 7.***	4. По отношение на асоциираните държави правните субекти от списъка с допустими държави, определен въз основа на показател и публикуван в работната програма, са напълно допустими за координатори по този компонент.
5. „Разширяването“ включва следното: а) мерки за изграждане на способности; б) мерки в подкрепа на създаването на мрежи, оползотворяването на знанията, противодействието на изтичането на мозъци и специална подкрепа за националните звена за връзка (НЗВ).	5. „Разширяването“ включва следното: а) мерки за изграждане на способности; б) мерки в подкрепа на създаването на мрежи, оползотворяването на знанията, противодействието на изтичането на мозъци и специална подкрепа за националните звена за връзка (НЗВ).
6. По линия на Програмата се подпомагат държавите, обхванати от разширяването на участието, и държавите в преход, за да се увеличава участието им и да се насърчава широко географско покритие в съвместни проекти с високи постижения. Тези усилия се съпътстват от съразмерни мерки от страна на държавите членки.	6. По линия на Програмата се подпомагат държавите, обхванати от разширяването на участието, и държавите в преход, за да се увеличава участието им и да се насърчава широко географско покритие в съвместни проекти с високи постижения. Тези усилия се съпътстват от съразмерни мерки от страна на държавите членки ***и регионите и също така допринасят за борбата с изтичането на мозъци и за подпомагането на задържането и движението на таланти, особено в по-слабо развитите, селските, отдалечените и най-отдалечените региони***.
7. От 2030 г. нататък достъпът до мерки за изграждане на способности е ограничен до онези държави, обхванати от разширяването на участието, които са увеличили реалните си разходи за публични инвестиции в научноизследователска и развойна дейност през последната известна година в сравнение с предходната година.	7. От 2030 г. нататък достъпът до мерки за изграждане на способности ***се оценява, като се вземат предвид не само усилията на национално равнище, но и развитието на регионалните и местните екосистеми за научни изследвания и иновации въз основа на съответните териториални показатели, включително регионални набори от показатели за иновации, когато е уместно***.

Изложение на мотивите

Най-отдалечените региони отговарят на условията за финансиране от този период 2021—2027 г. по настоящата глава на същото равнище като отговарящите на условията държави на национално равнище. Признаването на този факт не е ясно съгласно настоящата формулировка на предложението на Европейската комисия. Изменението има за цел единствено да изясни този параграф.

Изменение 21

Член 2 Оперативни цели

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Специфичната програма има следните оперативни цели: е) свързване и разработване на научноизследователски инфраструктурни съоръжения в рамките на европейското научноизследователско пространство (ЕНП) с цел предоставяне на транснационален достъп до тях; ж) подкрепа за създаването и разрастването на стартиращи предприятия, които са новаторски и работят в сферата на	2. Специфичната програма има следните оперативни цели: е) свързване и разработване на научноизследователски инфраструктурни съоръжения в рамките на европейското научноизследователско пространство (ЕНП) с цел предоставяне на транснационален***, междурегионален и трансграничен*** достъп до тях; ж) подкрепа за създаването и разрастването на стартиращи предприятия, които са

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
наукоемките технологии; з) по-голямо участие на научноизследователски организации от държавите, обхванати от разширяването на участието, и държавите в преход, посочени в член 19 от Регламент XXX [препратка към Регламента за „Хоризонт Европа“]; и) създаване на условия за отворена наука и осигуряване на видимост сред обществеността и открит достъп до резултатите, когато е възможно.	новаторски и работят в сферата на наукоемките технологии; з) по-голямо участие на научноизследователски организации от държавите, обхванати от разширяването на участието, и държавите в преход, посочени в член 19 от Регламент XXX [препратка към Регламента за „Хоризонт Европа“]; и) създаване на условия за отворена наука и осигуряване на популярност сред обществеността и открит достъп до резултатите, когато е възможно***, включително чрез действия за популяризиране в медиите на местно и регионално равнище, които са част от направлението „Наука със и за обществото“***.

Изложение на мотивите

Разработването на система за научни изследвания и иновации на световно равнище не може да бъде постигнато без местното и регионалното равнище, като това равнище трябва да бъде взето предвид при изпълнението на тези цели.

Изменение 22

Член 4 Работни програми

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Комисията приема, посредством актове за изпълнение, отделни работни програми за изпълнението на действия в рамките на следните компоненти, както е посочено в член 1, параграф 3: а) Европейския научноизследователски съвет (ЕНС), за който проектът на работна програма се изготвя от научния съвет на ЕНС съгласно член 7, параграф 9, буква а), подточка ii), в съответствие с член 18, параграф 3. Комисията се отклонява от проекта на работна програма, изготвен от научния съвет на ЕНС, единствено в съответствие с член 7, параграф 4, втора алинея; в този случай Комисията приема работната програма посредством акт за изпълнение в съответствие с член 18, параграф 4, и надлежно обосновава това; б) Европейския съвет по иновациите (ЕСИ), за който работната програма се подготвя въз основа на становището на съвета на ЕСИ съгласно член 12, параграф 1, буква б), в съответствие с член 18, параграф 4; в) действията „Мария Склодовска-Кюри“ (ДМСК), глобалните предизвикателства пред обществото, мисиите на ЕС, инструмента „Нов европейски Баухаус“, екосистемите за иновации, реформирането и укрепването на европейската система за научни изследвания и иновации, научноизследователските технологични инфраструктурни съоръжения, разширяването на участието и разпространението на високи постижения, в съответствие с член 18, параграф 4; г) JRC, за който многогодишната работна програма взема предвид становището на управителния съвет на JRC, посочен в Решение 96/282/Евратом на Комисията.	2. Комисията приема, посредством актове за изпълнение, отделни работни програми за изпълнението на действия в рамките на следните компоненти, както е посочено в член 1, параграф 3***, като КР следва да бъде информиран за тези работни програми***: а) Европейския научноизследователски съвет (ЕНС), за който проектът на работна програма се изготвя от научния съвет на ЕНС съгласно член 7, параграф 9, буква а), подточка ii), в съответствие с член 18, параграф 3. Комисията се отклонява от проекта на работна програма, изготвен от научния съвет на ЕНС, единствено в съответствие с член 7, параграф 4, втора алинея; в този случай Комисията приема работната програма посредством акт за изпълнение в съответствие с член 18, параграф 4, и надлежно обосновава това; б) Европейския съвет по иновациите (ЕСИ), за който работната програма се подготвя въз основа на становището на съвета на ЕСИ съгласно член 12, параграф 1, буква б), в съответствие с член 18, параграф 4; в) действията „Мария Склодовска-Кюри“ (ДМСК), глобалните предизвикателства пред обществото, мисиите на ЕС, инструмента „Нов европейски Баухаус“, екосистемите за иновации, реформирането и укрепването на европейската система за научни изследвания и иновации, научноизследователските технологични инфраструктурни съоръжения, разширяването на участието и разпространението на високи постижения, в съответствие с член 18, параграф 4***. За тези компоненти Европейският парламент, Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите, както и представители на местните власти, по-специално на големите градове, когато е целесъобразно, се включват в съответните програмни комитети и съвети***; г) JRC, за който многогодишната работна програма взема предвид становището на управителния съвет на JRC, посочен в Решение 96/282/Евратом на Комисията.

Изложение на мотивите

Научните изследвания и иновациите се развиват на местно и регионално равнище. Благодарение на тясната си връзка и познанията си за екосистемите за иновации Европейският комитет на регионите, чрез своите членове, разполага с необходимата легитимност, за да може да даде становището си относно програмирането на Рамковата програма.

Изменение 23

Член 5 Европейски партньорства

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. а)	1. а)
iii. състав на партньорите: освен ако обратното е надлежно обосновано, се изисква участие на публични субекти от най-малко пет държави членки и на частни субекти, представляващи значителни сегменти от своите съответни екосистеми, което гарантира широко и балансирано участие на основните заинтересовани страни;	iii. състав на партньорите: освен ако обратното е надлежно обосновано ***и независимо от техния размер***, се изисква участие на публични субекти от най-малко пет държави членки и на частни субекти, представляващи значителни сегменти от своите съответни екосистеми, което гарантира широко и балансирано участие на основните заинтересовани страни;
xiii: непрекъснато наблюдение, което трябва да включва проследяване на напредъка в постигането на набор от специфични за партньорството общи показатели, сред които са вноските на партньорите, ефикасността на разходите и отвореността за нови партньори. Специфичните за партньорството общи показатели се основават на общите показатели, определени в Регламент XXX [препратка към Регламента за изпълнението] и зададени в двугодишните мониторингови доклади относно резултатите от европейските партньорства в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г.;	xiii: непрекъснато наблюдение, което трябва да включва проследяване на напредъка в постигането на набор от специфични за партньорството общи показатели, сред които са вноските на партньорите, ефикасността на разходите и отвореността за нови партньори. Специфичните за партньорството общи показатели се основават на общите показатели, определени в Регламент XXX [препратка към Регламента за изпълнението] и зададени в двугодишните мониторингови доклади относно резултатите от европейските партньорства в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г.;***актуалното състояние на партньорствата и последващите действия във връзка с тях се представят ежегодно на институциите на ЕС, включително на КР.***

Изложение на мотивите

Членовете на тези партньорства са част от икономическите и иновационните екосистеми на регионите. Предвид това Комитетът трябва да бъде информиран за тези партньорства, тяхното развитие и резултатите от тях.

Изменение 24

Член 6 Европейски научноизследователски съвет

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4. Председателят на ЕНС се назначава от Комисията въз основа на прозрачна процедура, включваща независим специализиран комитет по подбора. Процедурата по подбор и избраният кандидат се одобряват от научния съвет на ЕНС. Мандатът на председателя на ЕНС е ограничен до две години и може да бъде подновен еднократно най-много за две години.	4. Председателят на ЕНС се назначава от Комисията***, заедно с Европейския парламент, Съвета и други имащи отношение институции,*** въз основа на прозрачна процедура, включваща независим специализиран комитет по подбора. Процедурата по подбор и избраният кандидат се одобряват от научния съвет на ЕНС. Мандатът на председателя на ЕНС е ограничен до две години и може да бъде подновен еднократно най-много за две години.

Изложение на мотивите

Научните изследвания и иновациите се развиват на местно и регионално равнище. Благодарение на тясната си връзка и познанията си за екосистемите за иновации Европейският комитет на регионите, чрез своите членове, разполага с необходимата легитимност, за да може да даде становището си относно това управление.

Изменение 25

Член 7 Научен съвет на ЕНС

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
9. в) iii. докладва редовно на Комисията за своите дейности.	9. в) iii. докладва редовно на Комисията ***и на Европейския парламент, както и на ЕИСК и КР,*** за своите дейности.

Изложение на мотивите

С оглед на горепосочените причини е необходимо Комитетът да бъде информиран за развитието и резултатите от дейностите на научния съвет на ЕНС.

Изменение 26

Член 9 Действия „Мария Склодовска-Кюри“

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
3. Изпълнението на ДМСК:	3. Изпълнението на ДМСК:
б) ще осигури стратегически полезни взаимодействия с Европейския научноизследователски съвет (ЕНС), но и с инструментите на Съюза, които насърчават иновациите, като например Европейския съвет по иновациите (ЕСИ) и дейностите за създаване на условия за интегриране на триъгълника на знанието — висше образование, научни изследвания и иновации и стопанска дейност — в целия Съюз, както и с други програми на Съюза, като например „Еразъм+“;	б) ще осигури стратегически полезни взаимодействия с Европейския научноизследователски съвет (ЕНС), но и с инструментите на Съюза, които насърчават иновациите, като например Европейския съвет по иновациите (ЕСИ) и дейностите за създаване на условия за интегриране на триъгълника на знанието — висше образование, научни изследвания и иновации и стопанска дейност — в целия Съюз***, с участието на местните и регионалните власти***, както и с други програми на Съюза, като например „Еразъм+“;
в) ще насърчи балансирането на професионалния и личния живот, многообразието и приобщаването, задавайки високи стандарти за условията на труд в цялото европейско научноизследователско пространство.	в) ще насърчи балансирането на професионалния и личния живот, ***равенството между половете,*** многообразието, приобщаването ***и адекватната социална защита***, задавайки високи стандарти за условията на труд в цялото европейско научноизследователско пространство

Изложение на мотивите

Градовете и регионите редовно разработват програми за подкрепа за победителите в действията „Мария Склодовска-Кюри“ и за печатите за високи постижения. Те подкрепят мерките, предприемани от Европа в подкрепа на тези научни работници.

Изменение 27

Член 10 Съвместен изследователски център

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. Дейностите на Съвместния изследователски център (JRC) допълват непреките действия в подкрепа на по-дългосрочните цели на политиката. За тази цел JRC работи с международни, национални, регионални и местни заинтересовани страни, включително чрез споразумения за научно сътрудничество.	1. Дейностите на Съвместния изследователски център (JRC) допълват непреките действия в подкрепа на по-дългосрочните цели на политиката. За тази цел JRC работи с международни, национални, регионални и местни заинтересовани страни, включително чрез споразумения за научно сътрудничество.
Дейностите на JRC трябва да:	Дейностите на JRC трябва да:
— са гъвкави и отговарят на променящите се нужди на политиката.	— са гъвкави и отговарят на променящите се нужди на политиката.
— осигуряват полезно взаимодействие с други инвестиции на ЕС.	— осигуряват полезно взаимодействие с други инвестиции на ЕС.
— обхващат следните области:	— обхващат следните области:
i. научно-техническа подкрепа за приоритетите на политиката на Съюза, по-специално (но не само) приоритетите, определени в рамките на Европейския фонд за конкурентоспособност, и приоритетите, определени за части I, II, III и IV от програмата „Хоризонт Европа“;	i. научно-техническа подкрепа за приоритетите на политиката на Съюза, по-специално (но не само) приоритетите, определени в рамките на Европейския фонд за конкурентоспособност, и приоритетите, определени за части I, II, III и IV от програмата „Хоризонт Европа“;
ii. използване на знанията и въздействие на политиката;	ii. използване на знанията и въздействие на политиката;
iii. териториално развитие и подкрепа от страна на държавите членки;	iii. териториално развитие***, местна иновация, включително нови стратегии за интелигентна специализация (S3/S4),*** и подкрепа от страна на държавите членки;
iv. високи научни постижения и международно сътрудничество;	iv. високи научни постижения и международно сътрудничество;
v. отворена наука, обмен на знания и изграждане на капацитет.	v. отворена наука, обмен на знания и изграждане на капацитет ***на всички равнища на управление и през границите***.

Изложение на мотивите

Стратегиите за интелигентна специализация (S3/S4) са основен инструмент за високи постижения в областта на иновациите на местно и регионално равнище. Съвместната работа между Комитета и Съвместния изследователски център трябва да продължи и да позволи на регионите да уточнят допълнително своята област на специализация.

Изменение 28

Член 11 Съвместни научни изследвания

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
б) i)	б) i)
насърчаване на социалното приобщаване, социалните и икономическите трансформации, приобщаващите общества, социалното сближаване и преодоляването на неравенствата с	насърчаване на социалното приобщаване, социалните и икономическите трансформации, приобщаващите общества, социалното сближаване ***и равенството между половете,*** и преодоляването на неравенствата с цел създаване на възможности за всички при отчитане на особеностите на селските райони, справяне с демографските промени и равнопоставеността на поколенията, включително доброто управление в областта на миграцията и мобилността, подкрепата за ***здравето, включително*** психичното***,*** и общественото благополучие, също при младите хора;

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
цел създаване на възможности за всички при отчитане на особеностите на селските райони, справяне с демографските промени и равнопоставеността на поколенията, включително доброто управление в областта на миграцията и мобилността, подкрепата за психичното здраве и общественото благополучие, също при младите хора;	

Изложение на мотивите

Равенството между половете трябва да бъде приоритет в „Хоризонт Европа“ както по отношение на подкрепата за научните работници с високи постижения, така и в научноизследователските теми. Освен това с изменението се подсилва позоваването на здравето в рамките на всеобхватен подход, като психичното здраве изрично се включва като съществен компонент на благосъстоянието и социалното сближаване.

Изменение 29

Член 12 Съвет на Европейския съвет по иновациите

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. При поискване от Комисията съветът на ЕСИ може да ѝ отправя препоръки относно: а) всеки въпрос, който от гледна точка на иновациите може да укрепи и насърчи екосистемите за иновации в целия Съюз, постиженията и въздействието на целите на ЕСИ и капацитета на новаторските предприятия да разгърнат решенията си; б) набелязването, в сътрудничество със съответните служби на Комисията, национални и регионални органи и други имащи отношение субекти, на възможни регулаторни пречки, които срещат предприемачите, в частност получилите подкрепа в рамките на ЕСИ; в) програмирането в други части на специфичната програма.	2. При поискване от Комисията съветът на ЕСИ може да ѝ отправя препоръки относно: а) всеки въпрос, който от гледна точка на иновациите може да укрепи и насърчи иновационните екосистеми в целия Съюз ***в съответствие с новите стратегии за интелигентна специализация (S3/S4) и целите на европейското научноизследователско пространство***, постиженията и въздействието на целите на ЕСИ и на капацитета на новаторските предприятия да разгърнат решенията си; б) набелязването, в сътрудничество със съответните служби на Комисията, национални и регионални органи и други имащи отношение субекти***, включително КР***, на възможни регулаторни пречки, които срещат предприемачите, в частност получилите подкрепа в рамките на ЕСИ; в) програмирането в други части на специфичната програма.

Изложение на мотивите

Благодарение на тясната си връзка и познанията си за екосистемите за иновации Европейският комитет на регионите, чрез своите членове, разполага с необходимата легитимност, за да може да даде съдържателно становище относно препоръките, изготвени от съвета на ЕСИ.

Изменение 30

Член 13 Екосистеми за иновации

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Специфичната програма подкрепя:	Специфичната програма подкрепя:
а) създаването и поддържането на свързани центрове в целия Съюз, които предоставят на новаторите, стартиращите и разрастващите се предприятия достъп до ресурси, услуги и партньори, включително	а) създаването и поддържането на свързани центрове в целия Съюз, които предоставят на новаторите, стартиращите и разрастващите се предприятия достъп до ресурси, услуги и партньори, включително

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
възможности за инвестиции, първи купувачи на научни изследвания и новаторски решения, предприятия, експериментални съоръжения, научноизследователски технологични инфраструктурни съоръжения, предприемачески таланти, обучение и наставничество;	възможности за инвестиции, първи купувачи на научни изследвания и новаторски решения, предприятия, експериментални съоръжения, научноизследователски технологични инфраструктурни съоръжения, предприемачески таланти, обучение и наставничество;
б) дейностите за развитие на общоевропейски иновационни екосистеми в ключови тематични области, помощта за развитие на умения за новаторство и създаване на съвместни начинания между предприятията на ранен етап, създаването на условия за интегрирането на триъгълника на знанието ***и четворната спирала*** — висше образование, научни изследвания и иновации***,*** стопанска дейност ***и общество*** — в целия Съюз***, както и в местните и регионалните власти***;	б) дейностите за развитие на общоевропейски иновационни екосистеми в ключови тематични области, помощта за развитие на умения за новаторство и създаване на съвместни начинания между предприятията на ранен етап, създаването на условия за интегрирането на триъгълника на знанието — висше образование, научни изследвания и иновации и стопанска дейност — в целия Съюз;
в) програмите за подкрепа на иновативни МСП, стартиращи и разрастващи се предприятия с цел разширяване и достъп до международните пазари чрез проучвания на пазарната жизнеспособност, ориентирани към местните условия инструменти за иновации, съвместни научни изследвания и иновации, обмен на таланти, персонализирано наставничество, достъп до глобални мрежи от инвеститори, регулаторни насоки, локална маркетингова подкрепа и услуги за плавно установяване в целеви държави;	в) програмите за подкрепа на иновативни МСП, стартиращи и разрастващи се предприятия с цел разширяване и достъп до международните пазари чрез проучвания на пазарната жизнеспособност, ориентирани към местните условия инструменти за иновации, съвместни научни изследвания и иновации, обмен на таланти, персонализирано наставничество, достъп до глобални мрежи от инвеститори, регулаторни насоки, локална маркетингова подкрепа и услуги за плавно установяване в целеви държави***, както и чрез укрепване на местните екосистеми за иновативно предприемачество, които предоставят инкубационни услуги, услуги за ускоряване, за достъп до финансиране и за връзка с публични и частни клиенти;***
г) други действия в подкрепа на развитието на иновационни екосистеми и свързаност, включително проучвания, сравнителен анализ, взаимно обучение между участниците в иновациите и координиране на политиките в областта на иновациите.	***д***) други действия в подкрепа на развитието на иновационни екосистеми ***чрез насърчаване на създаването на местни и регионални екосистеми за високи постижения в ключови тематични области*** и свързаност, включително проучвания, сравнителен анализ, взаимно обучение между участниците в иновациите и координиране на политиките в областта на иновациите.
	г) инструменти за създаване на експериментални среди в реални условия, включително живи лаборатории, изпитателни платформи и регулаторни експериментални лаборатории, за да се намали времето за пускане на пазара и да се улесни внедряването на иновативни решения от публичните администрации, предприятията и гражданите.

Изложение на мотивите

С оглед на горепосочените причини е целесъобразно да се включи екосистемният подход, основан на четворната спирала, който дава възможност за включване на обществото в науката, и отчитането на регионалното и местното равнище с оглед на изпълнението на тази програма. Инструментите за отворени иновации са от първостепенно значение за свързването на технологичното предлагане с действителното търсене, за намаляване на времето за навлизане на пазара и за укрепване на конкурентоспособността на европейските екосистеми за иновации. Преходът от научни изследвания към внедряване изисква реални пространства за техническо, регулаторно и оперативно валидиране.

Изменение 31

Член 15 Разширяване на участието и разпространяване на високите научни постижения

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Специфичната програма подкрепя постигането на една наистина обединена и съгласувана екосистема за научни изследвания и иновации в Съюза, като обръща специално внимание на третата и четвъртата приоритетна област от Пакта за научни изследвания и иновации, отваря допълнително достъпа до високи постижения в областта на научните изследвания и иновациите в целия Съюз и отдава предимство на инвестициите и реформите. За изоставането на някои държави от водещите страни в областта на научните изследвания и иновациите ще се търси отговор посредством дейности за изграждане на солидна научна база и връзки между участниците и екосистемите, които насърчават структурните реформи на политиката на национално и регионално равнище и целят например повишаване на привлекателността на научноизследователските кариери, интернационализация, ефективност на управлението и ръководството на институциите за научни изследвания и иновации или съчетаване на дейности с инициативи на Съюза.	Специфичната програма подкрепя постигането на една наистина обединена и съгласувана екосистема за научни изследвания и иновации в Съюза, като обръща специално внимание на третата и четвъртата приоритетна област от Пакта за научни изследвания и иновации, отваря допълнително достъпа до високи постижения в областта на научните изследвания и иновациите в целия Съюз и отдава предимство на инвестициите и реформите. За изоставането на някои държави ***и региони*** от водещите страни в областта на научните изследвания и иновациите ще се търси отговор посредством дейности за изграждане на солидна научна база и връзки между участниците и екосистемите, които насърчават структурните реформи на политиката на национално и регионално равнище и целят например повишаване на привлекателността на научноизследователските кариери, интернационализация, ефективност на управлението и ръководството на институциите за научни изследвания и иновации или съчетаване на дейности с инициативи на Съюза. Тези действия също така допринасят и за борбата с изтичането на мозъци и за подпомагането на задържането и движението на таланти, особено в по-слабо развитите, селските, отдалечените и най-отдалечените региони. ***В този контекст градовете и регионите играят централна роля като центрове, свързващи екосистемите за иновации, тъй като в тях се съсредоточават таланти, научноизследователска инфраструктура, стартиращи предприятия, корпорации, инвестиционни пръжи и услуги за подкрепа на иновативното предприемачество.***

Изложение на мотивите

Въпреки че програмата на национално равнище дава възможност за развитие на научните изследвания във всички европейски държави, не бива да се забравя, че в рамките на една и съща държава съществуват различия между регионите. Освен това осигуряването на възможност за изпълнение на тази програма на това равнище (напр. използване на Регионалния сравнителен доклад за иновациите като референтен показател) би било полезен принос за ефективността ѝ.

Изменение 32

Член 16 Научноизследователски инфраструктурни съоръжения

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Дейностите, свързани с научноизследователски инфраструктури, са насочени към: а) разработване, консолидиране и рационализиране на средата на научноизследователските инфраструктури в Съюза, включително съгласуване между капацитета на Съюза и националния капацитет и до 20 % участие в разходите за изграждане на нов капацитет от критично значение и на световно равнище; б) осигуряване на по-добър транснационален достъп до научноизследователски инфраструктури в различни области и сектори и адаптиране към нововъзникващите потребителски общности; в) повишаване на издръжливостта и устойчивостта на научноизследователските инфраструктури, без да се изостава	2. Дейностите, свързани с научноизследователски инфраструктури, са насочени към: а) разработване, консолидиране и рационализиране на средата на научноизследователските инфраструктури в Съюза, включително съгласуване между капацитета на Съюза***, националния и регионалния капацитет*** и до 20 % участие в разходите за изграждане на нов капацитет от критично значение и на световно равнище***, като се признае и ролята на определени територии, по-специално най-отдалечените региони, като особено подходяща среда за изпитване, демонстриране, валидиране и създаване на прототипи на иновативни решения в***

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
от бързия технологичен напредък; г) разработване на мрежа от лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими, повторно използваеми (FAIR) и машинно обработваеми научноизследователски данни, включително чрез разширяване и консолидиране на Европейския облак за отворена наука като европейско пространство за научноизследователски данни; д) укрепване на европейската политика в областта на научноизследователските инфраструктури и международното сътрудничество.	***реални условия***; б) осигуряване на по-добър транснационален достъп до научноизследователски инфраструктури в различни области и сектори и адаптиране към нововъзникващите потребителски общности; в) повишаване на издръжливостта и устойчивостта на научноизследователските инфраструктури, без да се изостава от бързия технологичен напредък; г) разработване на мрежа от лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими, повторно използваеми (FAIR) и машинно обработваеми научноизследователски данни, включително чрез разширяване и консолидиране на Европейския облак за отворена наука като европейско пространство за научноизследователски данни***, с цел да се гарантира използването и оползотворяването на публичните данни, включително от местните и регионалните власти и градовете, и да се гарантира справедлив териториален достъп до ползите от тази инфраструктура в целия Съюз***; д) укрепване на европейската политика в областта на научноизследователските инфраструктури и международното сътрудничество.

Изложение на мотивите

Обществото не трябва да бъде само приемник на научните открития, но и да участва в научните изследвания, които оказват въздействие върху хората в Европа. Научноизследователските инфраструктури следва да бъдат замислени не само като физически съоръжения, но и като териториални екосистеми, способни да ускорят валидирането и демонстрирането на иновативни решения. В този контекст най-отдалечените региони предлагат уникални условия, които ги правят особено подходящи като изпитателни центрове в стратегически области като енергетиката, водите, адаптирането към изменението на климата, биологичното разнообразие и синята икономика.

Изменение 33

Член 18 Процедура на комитет

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Комитетът може да провежда заседания в следните състави, като се има предвид темата на обсъждането:	2. Комитетът***, с участието на Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите,*** може да провежда заседания в следните състави, като се има предвид темата на обсъждането:
— Обща конфигурация: преглед на изпълнението на специфичната програма;	— Обща конфигурация: преглед на изпълнението на специфичната програма;
— ЕНС;	— ЕНС;
— ДМСК;	— ДМСК;
— Глобални предизвикателства пред обществото, мисии на ЕС, инструмент „Нов европейски Баухаус“;	— Глобални предизвикателства пред обществото, мисии на ЕС, инструмент „Нов европейски Баухаус“;
— ЕСИ и екосистеми за иновации;	— ЕСИ и екосистеми за иновации;

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
— Научноизследователски и технологични инфраструктури;	— Научноизследователски и технологични инфраструктури;
— Реформиране и укрепване на европейската система за научни изследвания и иновации и разширяване на участието и разпространяване на високите постижения.	— Реформиране и укрепване на европейската система за научни изследвания и иновации и разширяване на участието и разпространяване на високите постижения.

Изложение на мотивите

КР, който е много добре информиран за изследванията, провеждани на местно и регионално равнище, трябва да участва в този комитет, за да допринесе с познанията си за местните условия.

II. **ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР):

Гарантиране на стабилен и амбициозен бюджет за високи постижения и конкурентоспособност в областта на научните изследвания и иновациите

1. призовава бюджетът на предложената Рамкова програма да бъде минималният пакет, необходим за постигане на амбициите на ЕС, определени в неговата нова програма за иновации, и по-специално в неговата стратегия за научноизследователска и технологична инфраструктура, и припомня, че Рамковата програма трябва да остане отделен инструмент за конкурентоспособна, устойчива, справедлива и социално приобщаваща Европа и за укрепване на европейската конкурентоспособност, технологичното лидерство и стратегическата автономност;

2. призовава за проектиране на стабилен бюджет, който да бъде устойчив на кризи и да не подлежи на корекции в полза на други стратегически европейски програми и инициативи;освен това призовава финансирането по Рамковата програма да се използва за повишаване на високите научни постижения, насърчаване на революционните иновации и по този начин за укрепване на конкурентоспособна в световен мащаб екосистема за научни изследвания и иновации (НИИ), и във връзка с това подчертава значението на фундаменталните научни изследвания като ключов фактор за главните базови технологии;

3. припомня, че научните изследвания и иновациите не са самоцел, а трябва да допринасят по конкретен начин за подобряване на качеството на живот на гражданите, укрепване на икономическото, социалното и териториалното сближаване, подкрепа за качествени обществени услуги и справедлив отговор на големите екологични, цифрови и демографски преходи, като същевременно гарантират по-силна връзка между научните изследвания, иновациите, пазарното внедряване и общественото въздействие, като дават възможност за по-бързо разширяване на обхвата на решенията и засилено мобилизиране на частни и публични инвестиции;

За по-приобщаваща структура на Рамковата програма

4. приветства предложената структура на Рамковата програма, но отбелязва, че социалните и хуманитарните науки биха могли да бъдат по-добре интегрирани в различните стълбове и програми и гражданският подход би могъл да бъде взет предвид в по-голяма степен, при положение че те са изключително важни за насърчаване на внедряването на иновациите и използването на потенциала им за трансформиране на обществото и укрепване на демокрацията, критичното мислене, борбата с дезинформацията и устойчивостта на европейските общества;

5. призовава равенството между половете да бъде интегрирано в цялата Рамкова програма — както в управлението, определянето на приоритети и научните изследвания, така и в условията за участие и научноизследователските кариери, и подкрепя по-строги мерки за преодоляване на продължаващите неравенства в областта на научните изследвания и иновациите;

6. изразява съжаление, че в Рамковата програма се отдава предпочитание на национален подход за изпълнението на програмата „Разширяване на участието и разпространяване на високите постижения“, като се има предвид, че преодоляването на изоставането в областта на иновациите в ЕС трябва да се осъществи на равнището на екосистемите за иновации, които най-често произтичат от регионалните и местните екосистеми;

7. приветства факта, че научните изследвания в областта на здравеопазването ще бъдат тематичен приоритет в Рамковата програма, но призовава научните изследвания в тази област да бъдат съсредоточени не само в областта на конкурентоспособността, но и в „обществото“, особено по отношение на общественото здраве;

8. предлага, с оглед на гореизложеното, да се вземе предвид Регионалният сравнителен доклад за иновациите с оглед на осъществяването на действия за разширяване на участието на регионално и местно равнище, като се отчитат по-добре специфичните нужди и капацитет за иновации на различните региони;

Изпълнение на Рамковата програма до голяма степен въз основа на нейните местни и регионални екосистеми за иновации

9. посочва, че регионалните и местните екосистеми за иновации, които са в основата на иновациите в Европейския съюз, благоприятстват появата на бъдещи участници в Рамковата програма, и призовава укрепването на техните високи постижения да бъде тясно свързано с изпълнението на стратегическите цели, и подчертава решаващата роля на дружествата, включително МСП и разрастващите се предприятия, в екосистемите за иновации, като призовава за по-силни рамки за привличане на частни инвестиции и подкрепа за създаването и разрастването на предприятия;

10. с оглед на това потвърждава отново структуриращата роля на градовете и регионите за изграждането на високи научни и технологични постижения в ЕС, както посредством политиката на сближаване, така и чрез участието им в проекти по различни рамкови програми, като се създават благоприятни условия за създаването, научните изследвания, развойната дейност, производството и разпространението и оползотворяването на знания, както и за бъдещите иновации в полза на обществото и околната среда;

11. поради това призовава за активното включване и участие на градовете, регионите и техните екосистеми в управлението и в структурите за изпълнение на Рамковата програма, както и във всички схеми за подкрепа на екосистемите за иновации, които ще бъдат разгърнати в тази рамка, като например европейските центрове за стартиращи и разрастващи се предприятия;

12. призовава за опростяване на Рамковата програма в полза на университетите, местните и регионалните власти, публичните научноизследователски организации, здравните системи, МСП, стартиращите предприятия, участниците в социалната икономика и организациите с нестопанска цел, особено на територии с по-ограничен административен капацитет, за да се гарантира по-справедлив достъп до европейско финансиране;

13. обръща внимание на по-големите трудности, с които се сблъскват малките бенефициери, особено МСП или по-малките публични администрации, при спазването на изискванията и формалностите на поканите за представяне на предложения; във връзка с това призовава да се предвиди допълнително опростяване и да се вземат под внимание специфичните за тях предизвикателства, както и да се отправят конкретни покани, насочени към тях;

14. призовава за цялостно включване на градовете, регионите и техните екосистеми в програмата „екосистеми за иновации“, както и тясно свързаните с тях инициативи, като например регионалните долини за иновации, за да могат да разработват съвместно най-добрите проекти в полза на екосистемите за иновации в цяла Европа;

15. призовава за по-ясно признаване на обществените иновации като стратегически компонент на Рамковата програма, наред с технологичните иновации, особено когато те предоставят нови отговори на предизвикателствата, свързани с бедността, застаряването, достъпа до грижи, жилищното настаняване, приобщаването, образованието и участието на гражданите, както и адаптирането към изменението на климата, устойчивостта на околната среда и устойчивото използване на ресурсите;

16. подчертава, че успехът на европейските мисии зависи от възприемането им на местно равнище, активното участие на градовете и регионите в тяхното управление и способността им да мобилизират гражданите, публичните служби, университетите, предприятията и гражданското общество във връзка с конкретни и измерими цели;

17. призовава за укрепване на мисиите на ЕС с цел постигане на амбиции на равнището на „проектите за гигантски скок“, мобилизиране на революционни технологии, координирани инвестиции и системни иновации за преодоляване на основните обществени предизвикателства и пропуски в конкурентоспособността на Европа;

Обвързване на изпълнението на Рамковата програма с изпълнението на стратегиите за интелигентна специализация

18. призовава за признаване на катализиращата и засилваща роля на стратегиите за интелигентна специализация (S3/S4), които могат да изградят връзки с Рамковата програма чрез насърчаване на партньорства между участниците в една и съща иновационна екосистема, но също така могат да съсредоточат инвестициите в тези местни и регионални екосистеми, за да се постигнат най-високи постижения в областта на иновациите;

19. счита, че за да бъдат регионите напълно ефективни, те трябва да възприемат този подход във възможно най-голяма степен, като увеличат степента на специализация на своите стратегии;

20. предлага, с оглед на гореизложеното, да се предостави техническа подкрепа на регионите за постигането на тази цел;

21. предлага, с цел взаимно засилване на въздействието на стратегиите S3 и Рамковата програма, програмирането и изпълнението на Рамковата програма да бъдат обвързани в по-голяма степен с програмирането и изпълнението на стратегиите S3, които ще бъдат осъществени с оглед на бъдещите планове за национално и регионално партньорство (НРП); това би могло да се постигне например чрез по-тясно обвързване на програмирането на поканите за представяне на проекти с това на плановете за НРП чрез създаване на платформи за съвместно партньорство или на механизми за участие („hop-on“);

Привеждане в действие на конкретни и непрекъснати полезни взаимодействия между стълбовете на Рамковата програма и други фондове

По-добра взаимосвързаност между стълбовете чрез възприемане на ориентиран към местните условия подход

22. приветства положените усилия за свързване на различните стълбове на Програмата, като например инструмента „Преход“ на ЕСИ или инициативата за усилване на ефекта от резултатите, и призовава за създаването на по-структуриран инструмент (като например „траектории за оползотворяване“), за който градовете и регионите, в качеството си на управляващи органи на плановете за НРП, могат да допринесат за улесняване на зрелостта на финансираните проекти от стълб 1 до стълб 3;

23. предлага „инвестиционният път“, предложен чрез различните програми на ЕС, да включва изцяло приноса на градовете и регионите за изпълнението на плановете за НРП, така че проектите, финансирани от тези планове или Рамковата програма, да получават съвместна подкрепа за оползотворяване на техните резултати с цел постигане на по-високо равнище на социална или технологична зрялост и допринасяне за целите, споделяни от тези програми;

Градовете, регионите и техните екосистеми за иновации като ключови връзки за успешно взаимодействие с Рамковата програма

24. призовава Рамковата програма да прилага активна комбинация от фондове на ЕС в подкрепа на научните изследвания и иновациите, за да се засилят високите научни постижения и европейската конкурентоспособност и да се постигнат стратегическите цели на Рамковата програма, и подчертава стратегическата роля на научноизследователските и технологичните инфраструктури, оперативно съвместимите пространства на данни и решенията, основани на ИИ, като ключови фактори за ускоряване на иновациите и решенията за разрастване;

25. подкрепя създаването на Европейския фонд за конкурентоспособност, но счита, че прилагането му зависи от тесните и надеждни връзки с Рамковата програма, по-специално при определянето на нейните механизми за свързването им; в интерес на автономността на Рамковата програма за научни изследвания и иновации трябва да се осигури ефективно участие от сферата на научните изследвания в цялостната структура на управление, която включва не само съответните национални и регионални представители, но и участието на експерти от самата научноизследователска сфера.

26. счита, че целта за европейска конкурентоспособност трябва да върви ръка за ръка с целите за териториално и социално сближаване и че следва да се избягва всяка прекомерна концентрация на финансиране, инфраструктура и капацитет за иновации в малък брой територии, които вече постигат много добри резултати;

27. във връзка с това е наясно с необходимостта от изграждане на по-ефективни полезни взаимодействия между Рамковата програма и Европейския фонд за конкурентоспособност и от включване на градовете и регионите в качеството им на ключови участници във възстановяването на конкурентоспособността на ЕС; във връзка с това призовава те да участват активно в споделеното управление на Рамковата програма и Фонда за конкурентоспособност във всички форми на тези полезни взаимодействия;

28. подчертава, че инвестициите на ЕС в научни изследвания и иновации трябва да допринасят за справедлив преход, като подкрепят създаването на качествени работни места, развитието на умения, предвиждането на трансформациите на пазара на труда и справедливия достъп до възможностите, създадени от екологичния и цифровия преход във всички територии;

29. приветства улесняването на изпълнението на плановете за НРП, за да се даде възможност на градовете и регионите да инвестират съвместно в проекти, съфинансирани от Рамковата програма, и призовава те да участват активно в структурите за консултации със заинтересованите страни, като например Съвет по промишлена и технологична конкурентоспособност или Съвет по обществени предизвикателства;

За Рамкова програма в подкрепа на европейско научноизследователско пространство и за статут на европейски изследователи

30. отново заявява, че Европа трябва да бъде в състояние да предложи на най-добрите си научни работници безопасна и привлекателна работна среда и че Рамковата програма трябва да служи за тази цел; подчертава значението на транснационалните съвместни научни изследвания за европейското научноизследователско пространство; подчертава във връзка с това ролята на университетите за генерирането и оползотворяването на знанията и призовава структурата и бюджетът на „Хоризонт Европа“ да съответстват на това;

31. призовава за създаването на статут на европейски изследователи, който да позволява, чрез взаимно признаване, по-лесен обмен с техните колеги и да гарантира сигурност на възнаграждението и социална подкрепа, независимо от държавата, в която работят;

32. предлага да се засили динамиката на европейското научноизследователско пространство чрез осигуряване на отворени покани за представяне на предложения и основно укрепване на възходящия характер на финансирането на научните изследвания; призовава също така в рамките на портфейлите проектите да бъдат групирани в части от програмата в съответствие с подхода ARPA и по този начин ръководителите на програмите да предоставят по-голяма техническа подкрепа, също и с цел по-ефективно използване на резултатите от научните изследвания;

33. счита, че подобно признаване чрез този статут би позволило да се спре изтичането на мозъци и да се повиши привлекателността на международните научни работници, като се допълни програмата *„Избери Европа“*;

34. подчертава необходимостта от борба с изтичането на мозъци и насърчаване на истинско движение на таланти в рамките на ЕС, включително чрез допълнителна подкрепа за регионите, изправени пред трайни загуби на капацитет за научни изследвания, иновации и умения, за да се избегне концентрирането на високите постижения в ограничен брой центрове;

35. подчертава, че европейските научни изследвания и иновации заемат лидерска позиция в областта на устойчивостта, кръговата икономика и адаптирането към изменението на климата, и поради това призовава тези области да останат на централно място през следващия период на финансиране, също така с цел допълнително повишаване на привлекателността на ЕС като дестинация за водещи изследователи от цял свят.

Брюксел, 7 май 2026 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Kata TÜTTŐ